

על מעמדה של העברית בכנס השנתי ה-14 ללימודי היהדות

(אוניב' קולומביה), נקראו ההרצאות הבאות: "דמויות הנשים בסיפורת דור הפלמ"ח", רות בייזר-בורר (אוניב' רטגרס); "הסיפור והזכרון בהיכל הכלים השבורים ודוד שחר", גלעד מורג (אוניב' וויסקונסין, מדיסון); "דמויות הנשים בסיפורתו של עמוס עוז", אסתר פוקס (אוניב' טקסס). העובדה ששתי הרצאות עסקו בבעיות האישה היתה, לדברי היו"ר, מקרית בלבד. רות בייזר-בורר הצביעה על האופי הסטריאוטיפי של דמויות הנשים והגברים בספרות דור הפלמ"ח. הגברים מאופיינים כגיבורים היוצאים לקרב על מנת להוכיח את עצמם, לאחר שנפרדו מהנשים שבחייהם.

נוכחתי זו הפעם השנייה בכנס השנתי ללימודי היהדות בכוסטון. ושוב יצאתי תמהה — מה ארע ללשון העברית וספרותה באירוע חשוב זה?

הרצאת המליאה הראשונה, שעפ"י מסורת הכנס מוגשת בעברית ונושאה הספרות העברית, נישאה, בשל היעדרו של דן מירון, ע"י יהודה אבני. פרופ' אבני דיבר על "מאה שנות הגירה" בעברית נאה ומרתקת והיתה זו העם הראשונה והאחרונה שהשפה נשמעה מקתדרת המרצים.

שני מושבים הוקדשו לספרות העברית—באחד — "ספרות ישראלית בימינו" בראשותה של יעל פלדמן

מציאות מטאפיסית, חוזר אליה בדרך החלום והזכרון. הזכרון, יתר על כן, הוא המגע והמבע הספרותי שבין העולמות. מורג רואה את שחר בספריו המאוחרים כסופר במסורת וורדסוורת, פרוסט, ובלו.

במושג השני, שעניינו היה "ספרות עברית מודרנית", בראשונה של אן לרנר-לפידוס (הסמינר התיאולוגי), השתתפו דוד אברבך (אוניב' אוקספורד); נעמי סוקולוף (אוניב' אריזונה), ואלן מינץ (אוניב' מרילנד). אברבך קרא הרצאה בנושא: "החיפוש אחר השלמות בסיפורי עגנון". סוקולוף עסקה ב"מטאפורה ומטונימיה באורח נטה ללון ועגנון", ואלן מינץ הרצה על "אורי צבי גרינברג ומבנה רחובות הנהר".

מספר לא מבוטל של אנשים נוכחו בשני המושבים, והתגובות היו עירניות. גם המרצים וגם המשתתפים זרקו פה ושם מילה עברית, כבמעין קוד אינטימי בין יודעי דבר. קשה היה שלא לתמוה — מדוע הורדה השפה למחתרת? מה הטעם בכלל לשוטט בספרות זו ולנבור בה מבלי להאיר את שבילי לשונה? האם אין מקום בכנס שנתי בינלאומי, הכולל את הספרות העברית, לעסוק בנושא זה בשפה המקורית?

נ.ס.

הנשים מתוארות כדמויות רכות, חושניות ואמהיות (שחם ושמיד), או הורסות ובונות (מוסינזון). האישה בסיפוריו של יוהר מעוצבת כצללית לירית בדמיונו הרומאנטי של הגיבור, צללית המסמלת את הבית והסטאביליות לנוכח התוהו הקיומי. ר. ביזר-בורר רואה ספרות זו כמושפעת מהספרות הסובייטית וכ"סקסיסטית" באופייה.

הנשים בסיפורת של עוז מגלמות, לדברי אסתר פוקס, את מכלול הגורמים שהעניקו למושג "סקסיסטי" את משמעותו. אישה אחר אישה הן הוצגו כדמויות סכסואליות, מופרעות, מתוסכלות ומעוותות, אכולות תאוה ובוגדניות. בעוד נשותיו של עוז מבקשות להמלט ממצבן ואחריותן, נופלים הגברים להן קורבן. מקוצר זמן לא הספיקה המרצה לעמוד על מורכבותה של הגיבורה ה"עוזית".

הרצאתו של גלעד מורג חרגה מעולם הנשים ונגעה בעולמו הערטילאי סוריאליסטי של דוד שחר. מורג התמקד בעולם בו מציאות וחלום נוגעים זה בזה. הוא הצביע על טכניקת הכתיבה של שחר, בה מהווה הזכרון את הגורם המקשר בין הזמן הכרונוולוגי, המציאותי, לבין המטאפיסי. האדם הבוגר, שאיבד את תחושתו הטבעית של הילד לחוות